

I forslaget om næste års finanslov er der skabt enighed om at sænke skatterne på Færøerne med 91 mio. kr. Heraf er 35 mio. kr. finansieret med besparelser, mens det resterende beløb forøger underskuddet på finansloven. Et flertal i Lagtinget er dog indstillet på at fastholde målsætningen om balance på finansloven i 1998.

På den anden side finder vi også nogle lyspunkter i færøsk økonomi, som også bør nævnes her i Tinget. Underskuddet på finansloven for 1995 forventes nu at blive 120 mio. kr. mindre end forventet ved årets begyndelse. Som følge af en ny vurdering af fiskebestandene omkring Færøerne er den vigtige torskekvote fra 1996 blevet forhøjet fra 10.000 t til 17.000 t, hvilket forbedrer fiskeerhvervets indtægtsgrundlag.

Betydningen af den opjusterede torskekvote for den færøske økonomi hæmmes alvorligt af problemer med konkurrenceevnen. Den færøske fiskeindustri har svært ved at klare sig i konkurrencen om køb af fisk fanget i færøsk territorialt farvand. En voksende andel af fangsten eksporteres uforarbejdet, og følgen er, at arbejdsløsheden inden for fiskeindustrien er stigende.

Fiskefabrikken og fiskerflåden har permanent underskud. Hvordan kan et land klare at overleve økonomisk med et hovederhverv uden profit? Så længe vi ikke er i stand til at ændre denne udvikling, vil fremtidsudsigterne forblive sorte.

For et år siden blev landsstyret og regeringen enige om at oprette en erhvervsudviklingsfond. Formålet med fonden var at deltage i finansiering af Færøernes erhvervsliv. Men vi må desværre konstatere, at de positive resultater er udeblevet. Lidt før etableringen af Erhvervsudviklingsfonden vedtog Lagtinget en erhvervsfremmende lov om refusion af 28 pct. af lønomkostningerne i 3 år beregnet til virksomheder, der går i gang med nye erhverv. Heller ikke her ser man nogen resultater, hvilket er deprimerende, eftersom færøsk erhvervsliv trænger til alternative indtægtskilder. Efter min mening trænger Færøerne til ny målrettet indsats for at skabe alternative indtægtskilder.

Ved Finlands indtræden i EU lykkedes det at give Åland væsentlige undtagelser, navnlig således at de ålandske færger fortsat kan få en indtjening gennem toldfrit salg. Det synes, som om der ingen grænser er for, hvad man kan opnå af gunstige aftaler i EU, så længe man bare ikke lever af fisk. Det ville være en afgørende

håndsrækning til Færøerne, hvis danske politikere kunne være med til at sikre os markedsadgang, også selv om vi ligger uden for Unionen.

Vi er med i et rigsfællesskab med en medlemsstat. En række andre selvstyrende områder har opnået undtagelser på grund af deres tilknytning til et EU-land. Landsstyret har taget initiativ til nye forhandlinger mellem Færøerne og EU om en kombineret toldunion og en EØS-aftale. Vi forventer i denne forbindelse støtte fra Folketinget og regeringen.

Her i efteråret har flere personer fra den danske fiskeindustri samt politikere – heriblandt fra Norge, Island, Grønland og Færøerne – udtalt i medierne, at fiskeindustrien i EU behandles dårligere af EU's myndigheder end fiskeindustrien i en række tredjelande. Jeg har undersøgt denne påstand og er nået til den konklusion, at den påstand ikke er rigtig. Handelsaftalerne mellem de førnævnte lande og EU har udelukkende formindsket toldmurene omkring fiskeindustrien i EU. Med aftalerne er det europæiske fiskeområde blevet mere liberalt til glæde for de europæiske forbrugere. De kommende forhandlinger mellem Færøerne og EU om en ny aftale er også udelukkende et liberalt skridt mod et mere markedsøkonomisk fiskemarked.

Der gik et chok gennem Færøerne i sidste uge. De personer, som var tiltalt for bedrageri mod det færøske landstyre og den danske skibskreditfond i forbindelse med skibsbyggeri i 1980'erne, blev frikendt. Dette skyldes den kendsgerning, at den daværende landsstyrekoalition mellem Socialdemokratiet, Løsrivelsespartiet, Selvstyrepartiet og Kristeligt Folkeparti vidste, at kravet om egenkapital ikke var opfyldt. Den manglende egenkapital i denne sag, som kostede landskassen 45 mio. kr., spillede således ingen rolle for landsstyrets behandling af skibsfinansieringssagen. Daværende lagmand Atli Dam havde nemlig bestemt sig for at godkende projektet under alle omstændigheder for at redde skibsværftet og sikre nogle stemmer til næste lagtingsvalg.

Det er tragisk at konstatere, at man efter daværende færøsk lovgivning ikke havde mulighed for at rejse tiltale mod nogle politikere. Indførelsen af en ministeransvarlighedslov og overgang fra et kollegialt landstyre til et ministerialt landstyre har ændret mulighederne for at placere et politisk ansvar.

Udvalget, som blev nedsat for at undersøge landsstyrets overtagelse af Føroya Banki fra Den Danske Bank, er kommet godt i gang med sine